

สถานะการเจรจาปัจจุบัน

ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค

(Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP)

1. ความเป็นมา

ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) เป็นการพัฒนามาจากแนวคิด ASEAN+3/ASEAN+6 ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ของอาเซียน ภายใต้ AEC Blueprint ที่อาเซียนต้องการรักษาบทบาทในการเป็นศูนย์กลาง (ASEAN Centrality) ขับเคลื่อนการรวมกลุ่มเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้นในภูมิภาค โดยเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2012 ผู้นำอาเซียนและประเทศคู่เจรจา 6 ประเทศ (ออสเตรเลีย จีน ญี่ปุ่น อินเดีย เกาหลีใต้ และนิวซีแลนด์) ได้ออกปฏิญญาร่วม (Joint Declaration) เพื่อประกาศให้มีการเริ่มเจรจาอย่างเป็นทางการในปี 2013 และตั้งเป้าให้สรุปผลในปี 2015 อย่างไรก็ตาม การเจรจายืดเยื้อจนกระทั่งปี 2019 ซึ่งเป็นปีที่ไทยเป็นเจ้าภาพการประชุมอาเซียนและประธานการประชุม RCEP โดยสมาชิก RCEP ทั้ง 15 ประเทศ สามารถปิดการเจรจาจัดทำความตกลงทั้ง 20 บท และการเจรจาเปิดตลาดในส่วนที่สำคัญทุกประเด็นแล้ว และเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2020 รัฐมนตรีของ 15 ประเทศลงนามความตกลงฯ ในการประชุม RCEP Summit ครั้งที่ 4 ผ่านระบบการประชุมทางไกล โดยมีผู้นำเข้าร่วมเป็นสักขีพยาน อีกทั้งความตกลง RCEP ยังคงเปิดให้อินเดียกลับมาเข้าร่วมความตกลงในฐานะประเทศสมาชิกดั้งเดิม

2. หลักการของการเจรจา

หลักการทั่วไปและวัตถุประสงค์ของการเจรจาจัดทำความตกลง RCEP (Guiding Principles and Objectives for Negotiating the Regional Comprehensive Economic Partnership) คือ ให้เป็นความตกลงที่ทันสมัยและมีคุณภาพสูงบนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกัน ครอบคลุมการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและทางเทคนิค ทรัพย์สินทางปัญญา การแข่งขัน การระงับข้อพิพาท และประเด็นอื่นๆ ที่เห็นพ้องกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 สอดคล้องกับกฎกติกาภายใต้ความตกลงขององค์การการค้าโลก

2.2 สร้างผลประโยชน์เพิ่มเติมจากความตกลงการค้าเสรีอาเซียนกับประเทศคู่ภาคีที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยตระหนักถึงระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันระหว่างประเทศสมาชิก และให้ความยืดหยุ่นที่เหมาะสมแก่ประเทศกำลังพัฒนาและประเทศด้อยพัฒนา

2.3 ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกและความโปร่งใสทางการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน รวมทั้งส่งเสริมการเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานภายในภูมิภาคและตลาดโลก

2.4 ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจและขีดความสามารถเพื่อลดช่องว่างความแตกต่างของการพัฒนา

2.5 ส่งเสริมความร่วมมือด้านประเด็นอื่นที่มีบทบาทต่อการค้ายุคใหม่ อาทิ ทรัพย์สินทางปัญญา การแข่งขัน รวมทั้งเปิดโอกาสให้พิจารณาประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้า อาทิ สิ่งแวดล้อม การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ และแรงงาน โดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงทางธุรกิจ

2.6 เปิดโอกาสให้ประเทศอื่น ๆ ที่สนใจเข้าร่วมในภายหลัง

3. กลไกการเจรจา

3.1 การเจรจาจัดทำความตกลง RCEP มีหลายระดับ ทั้งในระดับผู้นำ ระดับรัฐมนตรี ระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส หรือเรียกว่าคณะกรรมการเจรจา (Trade Negotiating Committee: TNC) ซึ่งเป็นกลไกหลักในการเจรจา และมีคณะทำงาน/คณะทำงานย่อย/คณะทำงานเฉพาะกิจรวม 17 คณะ ประกอบด้วยคณะทำงานด้านต่างๆ 9 คณะ และคณะทำงานย่อยซึ่งอยู่ภายใต้คณะทำงาน ได้แก่

3.1.1 คณะทำงานด้านการค้าสินค้า

- 1) คณะทำงานย่อยด้านกฎถิ่นกำเนิดสินค้า
- 2) คณะทำงานย่อยด้านพิธีการศุลกากรและการอำนวยความสะดวกทางการค้า
- 3) คณะทำงานย่อยด้านมาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค และกระบวนการตรวจสอบและรับรอง
- 4) คณะทำงานย่อยด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช
- 5) คณะทำงานย่อยด้านการเยียวยาทางการค้า
- 6) คณะทำงานเฉพาะกิจด้านกฎถิ่นกำเนิดเฉพาะรายสินค้า

3.1.2 คณะทำงานด้านการค้าบริการ

- 1) คณะทำงานย่อยด้านบริการโทรคมนาคม
- 2) คณะทำงานย่อยด้านบริการทางการเงิน

3.1.3 คณะทำงานด้านการลงทุน

3.1.4 คณะทำงานด้านกฎหมายและสถาบัน

3.1.5 คณะทำงานด้านทรัพย์สินทางปัญญา

3.1.6 คณะทำงานด้านการแข่งขัน

3.1.7 คณะทำงานด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ

3.1.8 คณะทำงานด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

3.1.9 คณะทำงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ

3.2 ในช่วงหลังการลงนาม TNC ได้ปรับเป็นคณะกรรมการร่วม RCEP ชั่วคราว (Interim RCEP Joint Committee: IJC) เพื่อหาข้อสรุปประเด็นเตรียมการรองรับการมีผลใช้บังคับของความตกลงและการปฏิบัติตามพันธกรณีต่อไป โดย IJC จะสิ้นสุดภาพเมื่อคณะกรรมการร่วม RCEP (RJC) ได้รับการจัดตั้งเรียบร้อยแล้ว หลังจากที่มีความตกลงมีผลใช้บังคับ

3.3 ภายหลังจากความตกลง RCEP มีผลใช้บังคับ ในการประชุมคณะกรรมการร่วมความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP Joint Committee: RJC) ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 25-27 เมษายน 2565 ได้มีมติให้จัดตั้งคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการร่วม RCEP จำนวน 5 คณะ ได้แก่

- 3.3.1 คณะกรรมการด้านสินค้า
- 3.3.2 คณะกรรมการด้านบริการและลงทุน
- 3.3.3 คณะกรรมการด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ
- 3.3.4 คณะกรรมการด้านการเติบโตอย่างยั่งยืน
- 3.3.5 คณะทำงานย่อยด้านกฎถิ่นกำเนิดสินค้า

4. โครงสร้างความตกลง

โครงสร้างความตกลง มีทั้งหมด 20 บท และ 4 ภาคผนวกแนบท้าย ได้แก่

บทที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
1	บทบัญญัติเบื้องต้นและคำนิยามทั่วไป	Initial Provisions and General Definitions
2	การค้าสินค้า	Trade in Goods
3	กฎถิ่นกำเนิดสินค้า	Rules of Origin
4	พิธีการศุลกากรและการอำนวยความสะดวกทางการค้า	Customs Procedures and Trade Facilitation
5	มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช	Sanitary and Phytosanitary Measures

บทที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
6	มาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค และ กระบวนการตรวจสอบและรับรอง	Standards, Technical Regulations and Conformity Assessment Procedures
7	การเยียวยาทางการค้า	Trade Remedies
8	การค้าบริการ ภาคผนวกบริการด้านการเงิน ภาคผนวกบริการโทรคมนาคม ภาคผนวก บริการวิชาชีพ	Trade in Services; <i>Annex on Financial Services, Annex on Telecommunications Services, Annex on Professional Services</i>
9	การเคลื่อนย้ายชั่วคราวของบุคคลธรรมดา	Temporary Movement of Natural Persons
10	การลงทุน	Investment
11	ทรัพย์สินทางปัญญา	Intellectual Property
12	พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	Electronic Commerce
13	การแข่งขันทางการค้า	Competition
14	ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ	Economic and Technical Cooperation
15	วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	Small and Medium Enterprises
16	การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ	Government Procurement
17	บทบัญญัติทั่วไปและข้อยกเว้น	General Provisions and Exceptions
18	บทบัญญัติเกี่ยวกับสถาบัน	Institutional Provisions
19	การระงับข้อพิพาท	Dispute Settlement
20	บทบัญญัติสุดท้าย	Final Provisions
ภาคผนวก 1	ตารางข้อผูกพันทางภาษี	Schedules of Tariff Commitments
ภาคผนวก 2	ตารางข้อผูกพันเฉพาะสำหรับบริการ	Schedules of Specific Commitments for Services
ภาคผนวก 3	ตารางข้อสงวนและมาตรการที่ไม่สอดคล้องกับพันธกรณีสำหรับบริการและการลงทุน	Schedules of Reservations and Non-Conforming Measures for Services and Investment
ภาคผนวก 4	ตารางข้อผูกพันเฉพาะในการเคลื่อนย้ายชั่วคราวของบุคคลธรรมดา	Schedules of Specific Commitments on Temporary Movement of Natural Persons

5. ปัญหาและอุปสรรคของการเจรจา RCEP

การเจรจา RCEP มีความท้าทายค่อนข้างสูงเนื่องจาก (1) สมาชิก RCEP มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก ตั้งแต่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ประเทศกำลังพัฒนา ไปจนถึงประเทศพัฒนาแล้ว ทำให้ความคาดหวังในการเจรจาของประเทศสมาชิกมีความแตกต่างกัน ดังนั้น ความตกลง RCEP มีการเปิดเสรีการค้าและการลงทุนได้อย่างมีข้อจำกัดในระดับหนึ่ง สมาชิกที่มีระดับการพัฒนาและความสนใจที่แตกต่างกัน อาจทำให้มีข้อยกเว้นของตนเองเพื่อปกป้องสาขาที่อ่อนไหว (2) ประเทศคู่เจรจาบางประเทศไม่มีความตกลงการค้าเสรี (FTA) ระหว่างกัน ได้แก่ จีน-ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์-ญี่ปุ่น ญี่ปุ่น-เกาหลีใต้ และ จีน-อินเดีย จึงทำให้การเจรจาที่ผ่านมามีความซับซ้อนกันมากขึ้น โดยประเทศเหล่านั้นมีท่าทีระมัดระวังและไม่ต้องการ

เปิดตลาดให้กับประเทศที่ตนยังไม่มี FTA ระหว่างกันในระดับที่เท่ากับที่ตนจะให้กับประเทศที่เคยมี FTA แล้ว เพราะต่างก็ไม่ต้องการเปิดตลาดให้กันในระดับสูง เป็นความท้าทายของประเทศสมาชิก RCEP ที่จะหาข้อสรุปร่วมกัน

6. ผลประโยชน์ที่ไทยจะได้รับ

6.1 ภาพรวม

6.1.1 ความตกลง RCEP เป็นความตกลงที่มีความทันสมัยและมีมาตรฐานสูง ครอบคลุมมิติทางการค้ายุคใหม่ที่หลากหลาย เอื้อประโยชน์ทางการค้าให้แก่ประเทศสมาชิกทั้ง 15 ประเทศ โดยคำนึงถึงระดับการพัฒนาของแต่ละประเทศ ซึ่งคาดว่า RCEP จะเพิ่มมูลค่าการค้าและการลงทุนให้แก่ประเทศสมาชิก ลดอุปสรรคทางการค้า ปรับประสานกฎระเบียบทางการค้าระหว่างกันเพื่ออำนวยความสะดวกต่อนักธุรกิจ ลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการมากขึ้น ส่งผลให้การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเข้มแข็ง สร้างสถานะแวดล้อมทางการค้าการลงทุนที่เอื้อต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของภูมิภาค

6.1.2 อำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุนมากขึ้น ความตกลง RCEP นอกจากจะช่วยลดความซ้ำซ้อนเรื่องกฎถิ่นกำเนิดสินค้า ยังมีการปรับพิธีการศุลกากรให้มีความชัดเจน รวดเร็ว โปร่งใส ปรับประสานกฎระเบียบและมาตรการทางการค้า ซึ่งจะทำให้มีการยอมรับกฎเกณฑ์ด้านมาตรฐานต่าง ๆ ระหว่างกันมากขึ้น มีการคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่มากขึ้น และมีการอำนวยความสะดวกการจดทะเบียนต่าง ๆ ในประเทศสมาชิกได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะช่วยกระตุ้นการสร้างและใช้นวัตกรรมใหม่ในการประกอบธุรกิจ อีกทั้งช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทำให้เกิดความคล่องตัวในการทำธุรกิจ รวมถึงเพิ่มช่องทางให้กับ SMEs ในการได้รับข้อมูล ประสบการณ์และความรู้ที่จำเป็นต่อการเข้าถึงตลาดของประเทศสมาชิกได้มากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การขยายตัวทางการค้าและการลงทุนภายในภูมิภาคด้วย

6.1.3 พัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างสมาชิก มีการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานกฎระเบียบทางการค้าให้มีความสากล สร้างเสริมศักยภาพในการใช้ประโยชน์จากความตกลง โดยเฉพาะส่งเสริมความร่วมมือให้ SMEs สามารถเชื่อมโยงเข้าเครือข่ายการผลิตในภูมิภาค เปิดให้มีการเผยแพร่กฎหมายและกฎระเบียบด้านการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ ทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้มีความโปร่งใส ง่ายต่อการเข้าถึงของผู้ประกอบการ รวมถึงความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูล การเปลี่ยนแปลงกฎหมาย และการพัฒนาขีดความสามารถที่เกี่ยวข้อง

6.2 ประเทศไทย: ความตกลง RCEP จะช่วยสร้างโอกาสให้กับผู้ประกอบการไทยในการส่งออกสินค้า บริการและการลงทุน ในตลาดการค้าที่ใหญ่ขึ้น สามารถสรรหาวัตถุดิบการผลิตที่มีความหลากหลายทั้งด้านคุณภาพและราคาจากประเทศสมาชิก RCEP เกิดการขยายเครือข่ายภาคการผลิตและการกระจายสินค้าภายในภูมิภาค ตลอดจนเชื่อมโยงสินค้าและบริการของไทยเข้าสู่ห่วงโซ่คุณค่าโลกอีกด้วย กล่าวคือ

6.2.1 ตลาดขนาดใหญ่ขึ้น ประเทศสมาชิก RCEP เป็นตลาดการค้าการลงทุนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ประกอบด้วย 15 ประเทศ มีประชากรรวมกันกว่า 2,287 ล้านคน (ร้อยละ 29.7 ของประชากรโลก) มี GDP มากกว่า 29.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณ 950 ล้านล้านบาท (ร้อยละ 30.6 ของ GDP โลก) ทั้งนี้ การค้ารวมของไทยกว่าร้อยละ 57.7 อยู่ในตลาดของสมาชิก RCEP

6.2.2 โอกาสทางสิทธิพิเศษทางภาษีเพิ่มขึ้น ช่วยสร้างแต้มต่อให้กับสินค้าไทยในตลาด RCEP ได้มากขึ้น จาก FTA ที่ไทยมีอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากสมาชิก RCEP ยกเลิกภาษีนำเข้าที่เก็บกับสินค้าไทยจำนวน 39,366 รายการ โดยลดภาษีเหลือ 0% ทันที จำนวน 29,891 รายการ ในส่วนของจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้จะลดและยกเลิกภาษีศุลกากรกับสินค้าที่ส่งออกจากไทย เพิ่มเติมจาก FTA ที่มีอยู่ในสินค้า เช่น

ผลไม้สดและแปรรูป สินค้าประมง น้ำผลไม้ ยางพาราและผลิตภัณฑ์ยาง รถยนต์และส่วนประกอบ พลาสติก เคมีภัณฑ์ ชิ้นส่วนอุปกรณ์ไฟฟ้า และคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ เป็นต้น

6.2.3 โอกาสขยายห่วงโซ่อุปทานจากการระดมเงินกำเนิดในภูมิภาคเพิ่มมากขึ้น เพิ่มช่องทางเลือกให้ผู้ประกอบการสามารถเลือกใช้แหล่งวัตถุดิบที่หลากหลายมากขึ้นจากทั้งในและนอกภาคี โดยอนุญาตให้สมาชิกทั้ง 15 ประเทศสามารถนำวัตถุดิบที่ได้ถิ่นกำเนิดภายใต้ความตกลง RCEP มาสะสมเงินกำเนิดสินค้าต่อได้ ถือเป็นข้อได้เปรียบที่สำคัญของความตกลง RCEP เมื่อเปรียบเทียบกับความตกลงการค้าเสรีอาเซียนที่มีอยู่ในปัจจุบันที่จะสามารถสะสมเงินกำเนิดสินค้าได้เพียง 10-12 ประเทศเท่านั้น ดังนั้น ความตกลง RCEP จะช่วยเพิ่มโอกาสในการผ่านเกณฑ์ถิ่นกำเนิดสินค้า ซึ่งจะส่งผลให้การค้าและการลงทุนในภูมิภาคขยายตัวเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน สินค้าจากภาคีอื่นก็มีโอกาสได้ถิ่นกำเนิดง่ายขึ้นเช่นกัน

6.2.4 โอกาสบริการและการลงทุนมีมากขึ้น

1) **ด้านกฎระเบียบ** ความตกลง RCEP ได้ลดหรือยกเลิกกฎระเบียบและมาตรการที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนของภาคบริการ หรือการลงทุนที่ไม่ใช่ภาคบริการ เช่น มาตรการ/ขั้นตอนในการขอรับใบอนุญาตและการตรวจสอบคุณสมบัติ/คุณสมบัติของผู้ให้บริการ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความโปร่งใสและไม่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนเกินจำเป็น จะช่วยส่งเสริมการออกกฎระเบียบและมาตรการด้านการลงทุนมีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้นและไม่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนจนเกินความจำเป็น นักลงทุนไทยสามารถจัดตั้งกิจการและลงทุนในประเทศของสมาชิกได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

2) **ด้านการเปิดตลาด** การเปิดตลาดของประเทศคู่เจรจาจะช่วยสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการไทยเข้าไปลงทุนในประเทศภาคี RCEP ในสาขาที่ไทยมีศักยภาพ โดยสาขาที่มีการเปิดตลาดเพิ่มเติมให้กับไทย อาทิ จีน (บริการด้านสังคมสำหรับผู้สูงอายุ) เกาหลีใต้ (เกมส์ออนไลน์) ออสเตรเลีย (โรงพยาบาล) ในทางกลับกัน การเปิดตลาดของไทยในสาขาที่มีความขาดแคลน มีความต้องการการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น วิจัยและพัฒนา บริการปกป้องสิ่งแวดล้อม การศึกษา ซ่อมบำรุงชิ้นส่วนอากาศยาน/ เรือขนาดใหญ่/อุปกรณ์ขนส่งทางราง การผลิตหุ่นยนต์สำหรับอุตสาหกรรม ก็จะช่วยดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมอื่นในประเทศ และต่อยอดเป้าหมายการส่งเสริมอุตสาหกรรม S curve ตามนโยบายรัฐบาล

7. สถานะความตกลง/การเจรจา ปัจจุบัน (ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2024)

ความตกลง RCEP มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2022 กับสมาชิก 11 ประเทศ ได้แก่ อาเซียน 7 ประเทศ (บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม) และนอกอาเซียน 4 ประเทศ (จีน ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย) และมีผลใช้บังคับกับประเทศอื่นๆ ตามลำดับ ดังนี้ เกาหลีใต้ (1 กุมภาพันธ์ 2022) มาเลเซีย (18 มีนาคม 2022) อินโดนีเซีย (2 มกราคม 2023) และฟิลิปปินส์ (2 มิถุนายน 2023) ทำให้ความตกลงมีผลใช้บังคับกับประเทศสมาชิกผู้ก่อตั้งทั้ง 15 ประเทศ เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2023

คณะกรรมการร่วมความตกลง RCEP (RJC) อยู่ระหว่างหารืองบประมาณการจัดตั้งหน่วยงานสนับสนุน RCEP (RCEP Support Unit: RSU) ร่างขอบเขตการดำเนินงาน (TOR) ของหน่วยงานสนับสนุน RCEP และกระบวนการรับสมาชิกใหม่

คณะกรรมการด้านสินค้า (Committee on Goods: CG) อยู่ระหว่างหารือแนวปฏิบัติของคณะกรรมการด้านสินค้า รวมถึงมีการดำเนินการปรับโอนพิทศุลกากรสำหรับตาราง TRS

คณะกรรมการด้านการเติบโตอย่างยั่งยืน (Committee on Sustainable Growth: CSG) ได้ดำเนินโครงการความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและวิชาการ (ECOTECH) ภายใต้ความตกลง RCEP เพื่อเสนอเงิน

สนับสนุนแก่ประเทศสมาชิกสำหรับการพัฒนาโครงการในขอบเขตการดำเนินงานตามเงื่อนไขของประเทศผู้ให้
การสนับสนุนเงินทุน

*****

สำนักประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
กุมภาพันธ์ 2567